

ПІДПРИЄМНИЦЬКЕ ПРАВО ТА ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА БІЗНЕСУ

УДК 336.027

JEL Classification E69

DOI 10.33111/EE.2023.50.BiliuhaA

A. Biliuha Ph.D. Student at the
Department of finance
named after Victor Fedosov, Kyiv
National Economic University
named after Vadym Hetman

А. В. Білюга
аспірант кафедри фінансів імені
Віктора Федосова,
Київський національний
економічний університет
імені Вадима Гетьмана

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0999-7447>

ФІНАНСУВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ГАРАНТІЙ ПРАЦІВНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ В УКРАЇНІ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ТА ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ

АНОТАЦІЯ. У статті досліджено проблематику фінансування соціальних гарантій працівників правоохоронних органів в Україні. Здійснено порівняльний аналіз вітчизняної практики з моделями, які реалізовані в інших країнах. Акцентовано, що мета такого аналізу — виявлення сильних і слабких сторін сформованої на сьогодні моделі фінансування соціальних гарантій працівників правоохоронних органів та розробка відповідних рекомендацій. Ключовий акцент таких заходів має бути зроблено у сфері охорони здоров'я, пенсійному страхуванні та житловому забезпеченні. Дослідження дає можливість визначити найкращі практики та потенційні стратегії для посилення соціальної підтримки, яка надається працівникам правоохоронних органів в Україні з врахуванням актуальних вимог національної безпеки.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: соціальні гарантії, правоохоронні органи, фінансування, фінансова політика, соціальне страхування.

FINANCING OF SOCIAL GUARANTEES OF UKRAINE'S LAW ENFORCEMENT BODIES: COMPARATIVE ANALYSIS AND IMPLEMENTATION OF FOREIGN EXPERIENCE

ANNOTATION. The article deals with the issue of financing social guarantees for law enforcement officers in Ukraine. It has been established that the regulatory framework governing the issue of social guarantees for law enforcement officers is characterized by a need for

more consistency in definitions, mechanisms, and fixed funding sources. The imperfection of the legislation is reflected in the effectiveness of financing social guarantees, leading to the inefficient distribution of resources and the emergence of various corruption risks. It was established that the budget funds allocated for social guarantees did not meet the current needs, leading to a shortage of necessary services for law enforcement officers. In addition, the existing funding model does not prioritize the most critical social guarantees, leading to wasted resources and unmet needs. It was emphasized that these problems require urgent action by the state and other interested parties to ensure adequate social guarantees for law enforcement officers.

A comparative analysis of domestic practice with models implemented in other countries was carried out. It was emphasized that such an analysis aims to identify the strengths and weaknesses of the currently formed model of financing social guarantees for law enforcement officers and to develop relevant recommendations. The key emphasis of such measures should be made in health care, pension insurance, and housing. Considering current national security requirements, the study provides an opportunity to identify best practices and potential strategies for strengthening social support provided to law enforcement officers in Ukraine. The fundamental changes should be a transparent and accountable funding mechanism; diversification of funding sources; housing solutions; stable pension provision; performance-based incentives.

KEY WORDS: social guarantees, law enforcement agencies, financing, financial policy, social insurance.

Вступ. Фінансування соціальних гарантій працівників правоохоронних органів на сьогодні є актуальною і важливою проблемою. Недостатня ефективність системи соціального захисту ставить під сумнів забезпечення належних умов життя, мотивацію та професійний розвиток працівників правопорядку в Україні. Працівники правоохоронних органів відіграють важливу роль у забезпеченні громадської безпеки та порядку. Особливо гостро це виявилось в умовах воєнного стану в нашій державі. Звідси забезпечення належного фінансування соціальних гарантій є важливим фактором для забезпечення їх добробуту та мотивації. Очевидно, що система фінансування соціальних гарантій працівників правоохоронних органів в Україні потребує аналізу та покращення, приведення її до міжнародних стандартів, кроків, спрямованих на забезпечення стабільності та результативності.

Отже, постає потреба у вивченні та оцінці поточного стану системи фінансування соціальних гарантій для правоохоронців, її порівнянні з міжнародними моделями, пошуку напрямів покращення.

Актуальними лишається і питання змісту нормативно-правових актів, які регулюють фінансування соціальних гарантій працівників

правоохоронних органів в Україні. Варто акцентувати і на важливості порівняльного аналізу міжнародних моделей фінансування соціальних гарантій працівників правоохоронних органів.

Актуальність дослідження обумовлена і значущістю проблем у сфері соціального захисту працівників правоохоронних органів у контексті реформування правоохоронної системи України та підвищення професійної мотивації та ефективності діяльності. У підсумку можна сказати, що висвітлення цього напрямку є методом вивчення принципів соціальної справедливості, стабільності та ефективності фінансування соціальних гарантій.

Постановка завдання. Дослідженням соціального захисту займалися як зарубіжні, так і вітчизняні науковці, увага яких зосереджується переважно на фінансуванні соціальних гарантій працівників правоохоронних органів. Більшість науковців, серед яких В. Євдокимов, М. Ільницький, Е. Курганська, І. Руколайніна, А. Суббот та інші приділяють значну увагу можливим стратегіям пошуку перспективних джерел фінансування.

О. Іванов розглядає сучасний стан соціальних гарантій працівників правоохоронних органів в Україні, підкреслює основні проблеми в цій сфері — відсутність стабільного фінансування, недостатню кількість житла, що виділяється, і слабкість системи охорони здоров'я, а також наголошує на необхідності реформування [1]. В той же час В. Смірнов розглядає підходи до фінансування соціальних гарантій працівників правоохоронних органів у різних країнах (зокрема, у США, Великій Британії та Німеччині) та підкреслює відмінності між системами, обґрунтовує пропозиції щодо вдосконалення української системи на основі міжнародного досвіду [2]. Дж. Браун досліджує вплив соціальних гарантій на задоволеність роботою та утримання персоналу серед працівників правоохоронних органів [3]. Результати дослідження вказують, що належне фінансування соціальних гарантій може сприяти підвищенню мотивації та залученню кадрів, а також зниженню рівня стресу серед співробітників. Багатьма науковцями зазначаються проблеми та виклики, пов'язані з фінансуванням соціальних гарантій працівників правоохоронних органів в Україні: недостатній рівень фінансування, що призводить до обмеження доступу до якісних послуг; відсутність стабільності та прозорості у фінансуванні; недостатня консолідованість законодавства.

Мета статті — на основі вивчення міжнародного досвіду, порівняльного аналізу виявити передові практики та принципи фінансування соціальних гарантій, які можуть бути адаптовані та

впроваджені в Україні для підтримки і розвитку правоохоронної системи, підвищення її ефективності.

Результати. На сьогодні в Україні працівники правоохоронних органів мають право на різноманітні законодавчо встановлені соціальні гарантії. Серед них і медичне забезпечення, і компенсаційні виплати та матеріальна допомога, і забезпечення житлом, і соціальне страхування тощо. Ці гарантії закріплені різними законодавчими та нормативно-правовими актами, при цьому спостерігається відсутність узгодженості визначень, механізмів та закріплених джерел фінансування (табл. 1).

Таблиця 1

**НЕУЗГОДЖЕНІСТЬ ЗАКОНОДАВСТВА
ЩОДО ФІНАНСУВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ГАРАНТІЙ ПРАЦІВНИКІВ
ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ В УКРАЇНІ**

№	Нормативний акт	Коментар
1.	Закон України «Про Національну поліцію» № 580-VIII від 2 липня 2015 р.	Містить норми про соціальні гарантії та пільги для поліцейських, але не дає чіткого розуміння щодо механізмів фінансування цих соціальних гарантій
2.	Закон України «Про соціальний захист військовослужбовців і членів їх сімей» № 2011-XII від 20 грудня 1991 р.	Забезпечує соціальні гарантії для військовослужбовців, зокрема деяких правоохоронців, а також не регламентує конкретні механізми фінансування цих гарантій
3.	Закон України «Про працю» від 10.12.1971 № 322-VIII (зі змінами і доповненнями)	Регулює питання оплати праці та соціального захисту працівників усіх сфер, зокрема правоохоронців. однак деякі положення цього закону можуть бути застарілими або незрозумілими, що може призвести до непослідовності в їх застосуванні
4.	Постанова Кабінету Міністрів України «Про забезпечення соціального захисту військовослужбовців, осіб початкового та рядового фонду органів внутрішніх справ, працівників податкової міліції, які зазнали поранень, контузій, травм, отримали інші ушкодження здоров'я або захворіли внаслідок виконання службових обов'язків» № 1692 від 27 листопада 1993 р.	Встановлює компенсаційні виплати та пільги, але також не містить деталей джерела фінансування

Закінчення табл. 1

№	Нормативний акт	Коментар
5.	Закон України «Про Державну кримінально-виконавчу службу України» № 671-VIII від 25 грудня 2014 р.	Передбачає соціальні гарантії працівників кримінально-виконавчої служби, але не вказує механізми фінансування цих гарантій, якщо кошти коштують з державного бюджету, не розглядаючи альтернативні джерела фінансування
6.	Закон України «Про соціальний захист осіб, звільнених від військової служби, та їх сімей» № 1809-IV від 17 червня 2004 р.	Встановлює соціальні гарантії для осіб, звільнених від військової служби, зокрема деяких працівників правоохоронних органів, але не надає чіткого розуміння щодо механізмів фінансування цих соціальних гарантій

Джерело: складено автором на основі законодавчих актів України щодо регулювання соціальних гарантій працівників правоохоронних органів.

Розбіжності в нормативно-правових актах щодо фінансування соціальних гарантій призводять до проблем у застосуванні та тлумаченні законодавства. Крім того, відсутні чіткі критерії для визначення понять «соціальні гарантії», «працівники правоохоронних органів» чи «фінансування» ускладнюють розуміння та застосування законодавства.

Недосконалість законодавства впливає на фінансування соціальних гарантій, призводить до неефективного розподілу ресурсів. У кінцевому підсумку співробітники правоохоронних органів не можуть отримати доступ до основних послуг, а це впливає на їх діяльність і моральний дух. Статистичні дані засвідчують підкреслюють проблеми з фінансуванням соціальних гарантій працівників правоохоронних органів в Україні:

- згідно з даними Державної служби статистики України, у 2020 р. лише 60 % працівників правоохоронних органів отримали доступ до медичних послуг, що відповідають вимогам стандартів і пріоритетів [4];

- у дослідженні Інституту економічних досліджень і політичних консультацій зазначено, що у 2019 р. лише 40 % працівників правоохоронних органів мали доступ до житла, що відповідає їхнім потребам, а 30 % були змушені чекати на свій час понад десять років [5];

- фахівці Національного інституту стратегічних досліджень зазначають, що середній пенсійний вік для працівників правоохоронних органів становить 55 років, що є одним з факторів, що впливають на фінансування соціальних гарантій.

охоронних органів становив 55 років, при цьому середня пенсія становила лише 45 % від середньої заробітної плати [6].

Усе зазначене підтверджує недоліки у фінансуванні соціальних гарантій працівників правоохоронних органів в Україні, що негативно впливає на якість життя та професійну ефективність.

Поточна вітчизняна модель стикається з такими основними проблемами.

1. *Дефіцит фінансування.* Бюджетних коштів, виділених на соціальні гарантії, постійно не вистачало, що призводило до відсутності або обмежень у доступі до соціальних послуг. Так, у 2020 р. було виділено 5,6 млрд грн на соціальні виплати правоохоронцям, що, за нашими розрахунками, становить лише 2,2 % від загальних видатків на оборону та національну безпеку. Ми вважаємо цю суму об'єктивно недостатньою для покриття реальних потреб.

2. *Недостатньо ефективний розподіл ресурсів.* Чинна модель фінансування не надає пріоритету найважливішим соціальним гарантіям, що призводить до марної витрати обмежених ресурсів. За даними дослідження Всеукраїнської профспілки національної поліції в 2019 р. 60 % опитаних правоохоронців заявили, що забезпеченими соціальними гарантіями для них є медичне обслуговування та житло. Однак лише 25 % з них відчували покращення в цих сферах [7].

3. *Корупційні ризики.* Відсутність прозорості у розподілі коштів призводить до незаконного привласнення, що впливає на здатність працівників правоохоронних органів отримати доступ до необхідних послуг. За даними Трансперенсі Інтернешнл Україна [8], Україна займає 117 місце зі 180 країн у рейтингу сприйняття корупції. Однією з причин цього є низька транспарентність у розподілі коштів на соціальні гарантії для правоохоронців. Так, за окремими дослідженнями в 2019 р. 45 % опитаних правоохоронців заявили про існування корупційних схем у розподілі коштів на соціальні гарантії [8]. Фактично корупція підриває доступ правоохоронців до якісних соціальних послуг.

На підставі наведених даних і результатів досліджень можна зробити висновок, що ці проблеми вимагають невідкладних дій зі сторони держави та інших зацікавлених сторін для забезпечення адекватних соціальних гарантій співробітників правоохоронних органів. Рішення можуть включати збільшення бюджетного фінансування, запровадження прозорих механізмів розподілу ресурсів, посилення контролю за використанням бюджетних коштів

та імплементацію зарубіжного досвіду фінансування соціальних гарантій [9].

Вітчизняну систему фінансування соціальних гарантій для працівників правоохоронних органів варто порівняти з моделями США та Великої Британії в контексті фінансування охорони здоров'я та пенсійного забезпечення. У 2020 р. середні витрати на фінансування охорони здоров'я правоохоронців у США склали близько 11 % від бюджету на забезпечення соціальних гарантій, у Великій Британії — 12 %. В Україні аналогічний показник становить 10 % [10]. Щодо пенсійних гарантій, то у 2020 р. США виділяли на ці цілі близько 43 % усього обсягу фінансування соціальних гарантій, Велика Британія — 40 %, тоді як Україна — 37 % [11]. У той же час німецька модель фінансування соціальних гарантій демонструє більшу стабільність. У 2020 р. Німеччина витратила 14 % усіх ресурсів на забезпечення соціальних гарантій охорони здоров'я правоохоронців і 45 % — на пенсійні гарантії [12]. Отже, можемо зауважити, що українська система фінансування соціальних гарантій працівників правоохоронних органів має окремі схожі показники з системами США та Великої Британії, але відрізняється від німецької системи, яка забезпечує вищу стійкість.

Розглядаючи кожну модель окремо, можна акцентувати на їх спільних та відмінних рисах. У США перевіреним та ефективним способом соціального захисту правоохоронців є профспілкові організації. Членство в профспілках носить виключно добровільний характер, однак воно накладає визначені обов'язки на учасників профспілок — регулярне внесення грошових внесків, які носять цільовий характер. Наприклад, профспілки доплачують визначені кошти на пенсійні рахунки, наймають адвокатів у разі виникнення будь-яких проблем і вирішують багато інших питань, наприклад, покривають частину витрат співробітника на медичні послуги. Розвинені профспілкові організації надають співробітникам додаткову можливість вирішити питання пенсійних виплат і створити додаткову гарантію їх отримання. У контексті медичного забезпечення позитивним моментом щодо співробітників правоохоронних органів США є розробка програми покращення здорового способу життя. Наприклад, в окремих штатах такі працівники можуть отримати грошову премію або знижки при оформленні медичного страхування. Розробка аналогічних програм дозволить оздоровити співробітників правоохоронних органів що призведе до підвищення професіоналізму співробітників і в цілому підніме рівень здоров'я населення в країні та зменшить витра-

ти на медичне забезпечення. У питанні фінансування США переважно покладаються на поєднання державного фінансування, внесків правоохоронних органів і профспілкових внесків працівників. Дослідження довели, що децентралізація джерел фінансування може призвести до розбіжностей у виплатах між різними штатами та установами. Проте залучення працівників до фінансування їхніх виплат може підвищити їхнє задоволення та відданість професії.

Підхід, реалізований у Великій Британії, забезпечує більшу узгодженість пільг в масштабах країни, проте він також може обмежити гнучкість у контексті адаптації до місцевих потреб. Треба зважати, що у Великій Британії в 1984 р. була введена система оплати праці державних службовців і працівників правоохоронних органів, заснована на оцінці ефективності їх роботи за результатами службової атестації. Нині одним із найважливіших принципів системи матеріального забезпечення державних службовців у Великій Британії є стимулювання праці. До факторів стимулюючого характеру можна віднести наявність прямої залежності розмірів грошової винагороди від досягнутих результатів.

Дослідження британської моделі підкреслює важливість надійних механізмів нагляду для підтримки громадської довіри до механізмів фінансування соціальних гарантій. Можна виокремити такі особливості: централізоване державне фінансування пенсій та інших пільг; централізоване державне фінансування правоохоронних органів (це сприяє соціальним гарантіям, таким як пенсії, страхування здоров'я та житлова підтримка); участь правоохоронних органів у спеціалізованих фондах або програмах, призначених для підтримки персоналу (програми добровільного медичного страхування); внески співробітників у пенсійні та страхові програми, що забезпечують додаткові пільги.

Німецька модель фінансування соціальних гарантій для працівників правоохоронних органів характеризується сильною залученістю державного сектору та широкими програмами соціального забезпечення. Підхід Німеччини забезпечує високий рівень підтримки персоналу правоохоронних органів, але він також може призвести до підвищення податків і внесків на соціальне страхування. Також потрібно зазначити, що фінансування соціальних гарантій у Німеччині відбувається за рахунок фондів місцевих бюджетів.

Дослідження німецької моделі підкреслює важливість балансування фінансової стійкості з адекватною підтримкою правоохоронних органів. Основні аспекти цієї моделі включають: дер-

жавне фінансування основних соціальних гарантій, таких як пенсії, охорона здоров'я та соціальне страхування; внески правоохоронних органів у спеціалізовані фонди або програми, які сприяють підтримці співробітників, такі як програми страхування від нещасних випадків на роботі; внески співробітників у системі соціального страхування, що включають пенсійне, медичне та інші види страхування.

Система фінансування соціальних гарантій для працівників правоохоронних органів в Україні має певні схожі елементи з моделями США та Великої Британії в частині організації фінансування охорони здоров'я та пенсійних гарантій (здійснюється за рахунок державного бюджету та спеціальних фондів). Однак українська модель відрізняється від німецької, яка забезпечує більш стабільне фінансування та ефективний розподіл ресурсів між різними сферами соціального захисту працівників правоохоронних органів.

Отже, порівняльний аналіз моделей дозволяє виявити декілька передових практик і потенційних стратегій посилення механізмів фінансування соціальних гарантій правоохоронців, які можуть бути імplementовані в нашій державі.

1. *Прозорий і підзвітний механізм фінансування.* Має існувати беззаперечний пріоритет транспарентності та підзвітності, що сприятиме чіткому розподілу ресурсів і забезпечуватиме ефективне використання коштів. Цього можна досягти шляхом створення спеціального фонду соціальних гарантій, яким керуватиме незалежний орган.

2. *Диверсифікація джерел фінансування.* Для забезпечення фінансової стабільності соціальних гарантій необхідно диверсифікувати джерела фінансування. Це може включати вивчення досвіду державно-приватного партнерства, впровадження цільових податків (платежів) і залучення міжнародних донорів.

3. *Модель житлового забезпечення* має бути реалізована шляхом розробки програм доступного житла, житлових субсидій та різноманітних схем оренди.

4. *Стабільна пенсійна система*, яка повинна бути розроблена у такий спосіб, щоб забезпечити довгострокову фінансову безпеку співробітників правоохоронних органів.

5. *Стимули на основі результативності.* Для підвищення загальної ефективності правоохоронної системи в модель фінансування слід включити стимули на основі результативності (бонуси та/або негрошові винагороди).

Висновки. Запропоновані заходи спрямовані на вирішення проблем, з якими стикається система соціальних гарантій правоохоронців в Україні. Завдяки запровадженню прозорого і підзвітнього механізму фінансування, диверсифікації джерел фінансування, надання спектра житлових рішень, розробці стійкої пенсійної системи та запровадженню стимулів, що ґрунтуються на результатах, ця модель може сприяти стабільній ефективній роботі правоохоронних органів, підвищити привабливість професії та забезпечити в кінцевому варіанті безпеку держави.

Література

1. Іванов О. Соціальні гарантії для працівників правоохоронних органів: аналіз сучасного стану та перспективи реформування в Україні. *Вісник Української академії права*. 2018. № 3. С. 56–63.
2. Смірнов В. Підходи до фінансування соціальних гарантій працівників правоохоронних органів у різних країнах: від теорії до практики [*Сучасні проблеми держави і права*. 2019. № 24. С. 102–110.
3. Браун Дж. Вплив соціальних гарантій на задоволеність роботою та утримання працівників правоохоронних органів: порівняльне дослідження. *Міжнародний журнал державного управління та політичних досліджень*. 2020. Вип. 6 (2). С. 45–53.
4. Статистична інформація. *Державна служба статистики України*. 2023. URL.: <https://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення 28.03.2023).
5. Історії успіху реформ. *Інститут економічних досліджень та політичних консультацій*. 2019. URL.: <http://www.ier.com.ua/ua/publications/books/?pid=6315> (дата звернення 28.03.2023).
6. Пенсійний вік: іноземний досвід та вітчизняні перспективи. *НІСД*. 2013. URL.: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2013-04/pens_vozrast-e0371.pdf (дата звернення 28.03.2023).
7. Оцінка рівня безпеки. *Всеукраїнська профспілка національної поліції*. URL.: <https://www.vpnpu.com.ua/diialnist-profspilky/> (дата звернення 28.03.2023).
8. Рейтинг прозорості-100. *Трансперенсі Інтернешнл Україна*. URL.: <https://ti-ukraine.org/research/reitynh-prozorosti-100-mist-ukrainy-2019/> (дата звернення 28.03.2023).
9. Buryachenko A., Sushchenko O. Funktionelle Restrukturisation der Sozialausgaben: Ukrainische Realien. Deutschland.: AV Akademikerverlag, 2014.
10. Expenditure and Employment Data for the Criminal Justice System. *Bureau of Justice Statistics, United States Department of Justice*. 2020. URL.: <https://bjs.ojp.gov/national-incident-based-reporting-system-2020-nibrs> (дата звернення 28.03.2023).
11. Police Workforce, England and Wales. UK Home Office. 2020. URL.: <https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/>

uploads/attachment_data/file/955182/police-workforce-mar20-hosb2020.pdf (дата звернення 28.03.2023).

12. Bericht über die Finanzierung sozialer Garantien für Angehörige der Strafverfolgungsbehörden in Deutschland. *Bundesministerium des Innern, für Bau und Heimat*. 2020. URL.: https://www.bmi.bund.de/SharedDocs/downloads/DE/publikationen/themen/sicherheit/vsb-2020-gesamt.pdf?__blob=publicationFile&v=6 (дата звернення 28.03.2023).

References

1. Ivanov O. Sotsialni harantii dlia pratsivnykiv pravookhoronnykh orhaniv: analiz suchasnoho stanu ta perspektyvy reformuvannia v Ukraini (Social guarantees for law enforcement officers: analysis of the current state and prospects for reform in Ukraine). *Visnyk Ukrainskoi akademii prava*. 2018. № 3. S. 56–63 [In Ukrainian].

2. Smirnov V. Pidkhody do finansuvannia sotsialnykh harantii pratsivnykiv pravookhoronnykh orhaniv u riznykh krainakh: vid teorii do praktyky (Approaches to the financing of social guarantees of law enforcement officers in different countries: from theory to practice). *Suchasni problemy derzhavy i prava*. 2019. №24. S. 102–110 [In Ukrainian].

3. Braun Dzh. Vplyv sotsialnykh harantii na zadovolenist robotoiu ta utrymannia pratsivnykiv pravookhoronnykh orhaniv: porivnialne doslidzhennia (The Impact of Social Security on Job Satisfaction and Retention of Law Enforcement Officers: A Comparative Study). *Mizhnarodnyi zhurnal derzhavnogo upravlinnia ta politychnykh doslidzen*. 2020. Vyp. 6 (2). S. 45–53 [In Ukrainian].

4. Statystychna informatsiia (Statistical information). *Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy*. 2023. URL.: <https://www.ukrstat.gov.ua> [In Ukrainian].

5. Istorii uspikhu reform (Success stories of reforms). *Instytut ekonomichnykh doslidzen ta politychnykh konsultatsii*. 2019. URL.: <http://www.ier.com.ua/ua/publications/books??pid=6315> [In Ukrainian].

6. Pensiyni vik: inozemnyi dosvid ta vitchyzniani perspektyvy (Retirement age: foreign experience and domestic perspectives). *NISD*. 2013. URL.: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2013-04/pens_vozrast-e0371.pdf [In Ukrainian].

7. Otsinka rivnia bezpeky (Assessment of the security level). *Vseukrainska profspilka natsionalnoi politsii*. URL.: <https://www.vpnpu.com.ua/diialnist-profspilky/> [In Ukrainian].

8. Reitynh prozorosti-100 (Transparency rating 100). *Transperensi Interneshnl Ukraina*. URL.: <https://ti-ukraine.org/research/reitynh-prozorosti-100-mist-ukrainy-2019/> [In Ukrainian].

9. Buryachenko A., Sushchenko O. Funktionelle Restrukturisation der Sozialausgaben: Ukrainische Realien (Functional restructuring of social spending: Ukrainian realities). *Deutschland*.: AV Akademikerverlag, 2014 [In German].

10. Expenditure and Employment Data for the Criminal Justice System. Bureau of Justice Statistics, United States Department of Justice. 2020. URL.: <https://bjs.ojp.gov/national-incident-based-reporting-system-2020-nibrs> [in English].

11. Police Workforce, England and Wales. UK Home Office. 2020. URL.: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/955182/police-workforce-mar20-hosb2020.pdf [in English].

12. Bericht über die Finanzierung sozialer Garantien für Angehörige der Strafverfolgungsbehörden in Deutschland. Bundesministerium des Innern, für Bau und Heimat (Report on the financing of social guarantees for law enforcement officials in Germany. Federal Ministry of the Interior, Building and Community). 2020. URL.: https://www.bmi.bund.de/SharedDocs/downloads/DE/publikationen/themen/sicherheit/vsb-2020-gesamt.pdf?__blob=publicationFile&v=6 [In German].

Стаття надійшла до редакції 28.03.2023

УДК 65.016.7

JEL Classification L11, L19, L94, Q43, Q48

DOI 10.33111/EE.2023.50.MarchukV

V. Marchuk

Associate Director

KPMG-Ukraine Ltd.

В. В. Марчук

Заступник директора,

ТОВ «КПМГ-Україна»

ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-1307-0572>

МОНІТОРИНГ СТАНУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВІДНОВЛЕННЯ ЕНЕРГОСИСТЕМИ УКРАЇНИ

АНОТАЦІЯ. Статтю присвячено аналізу поточного стану електричних мереж ОЕС України. Виконано огляд ключових подій, що передували аварійній синхронізації ОЕС України та енергосистеми Континентальної Європи (ENTSO-E). Акцентовано ключові заходи з імплементації європейських стандартів у сфері функціонування енергетичних систем, їх диспетчеризації та моніторингу. Визначено ряд основних проблем, що сформувались у галузі. Виконано аналіз можливих перспектив відновлення напрямів і розвитку ОЕС України.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: Об'єднана енергосистема України, ENTSO-E, синхронізація, моніторинг, військова агресія, перспективи відновлення.